

Antiikki? Kreikan ja Rooman historiaa



Välimeren alueen kolme "mahtivaltiota":

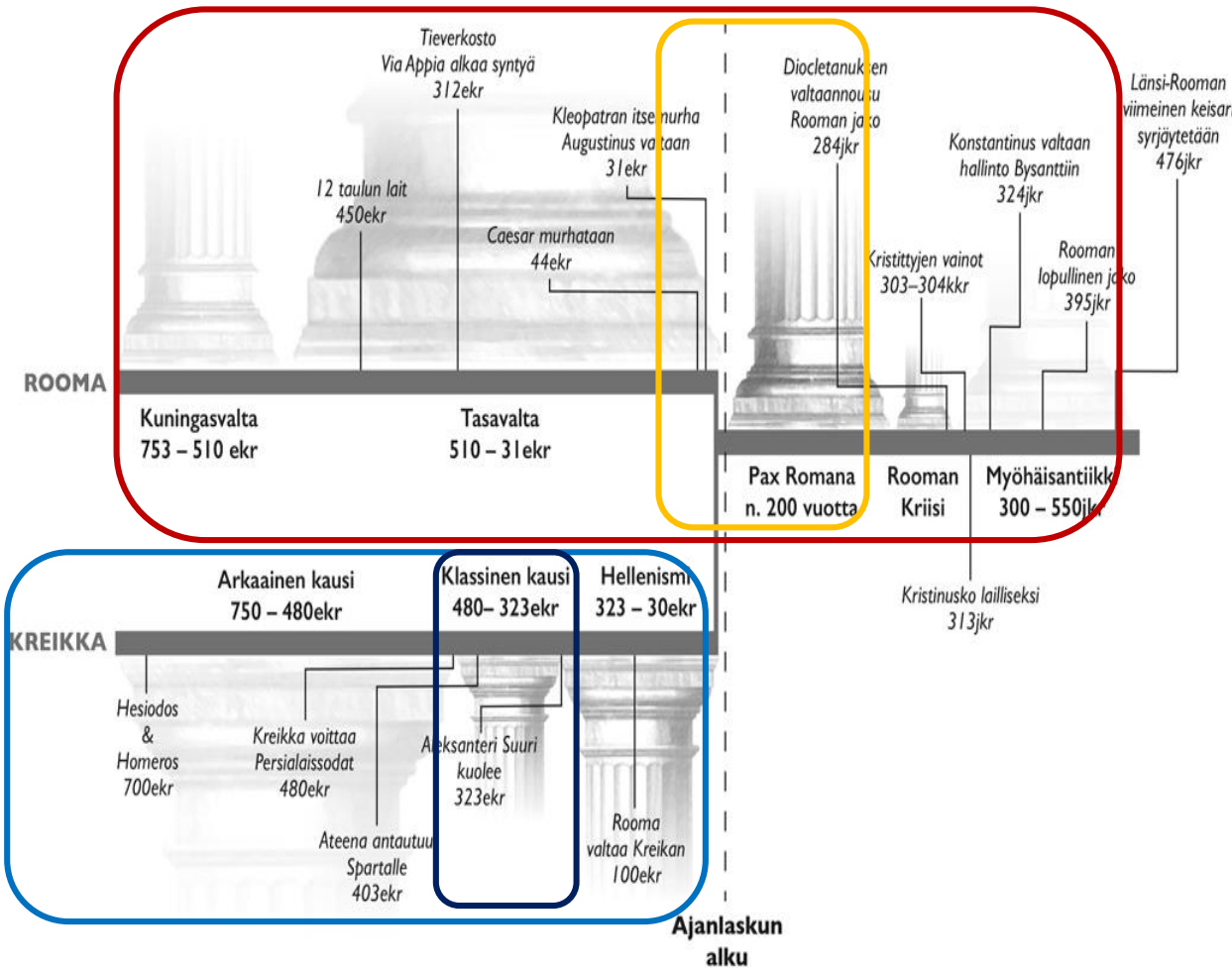
1. Karthago
2. Kreikka
3. Rooma



ANTIIKIN AIKAJANA

Milloin?

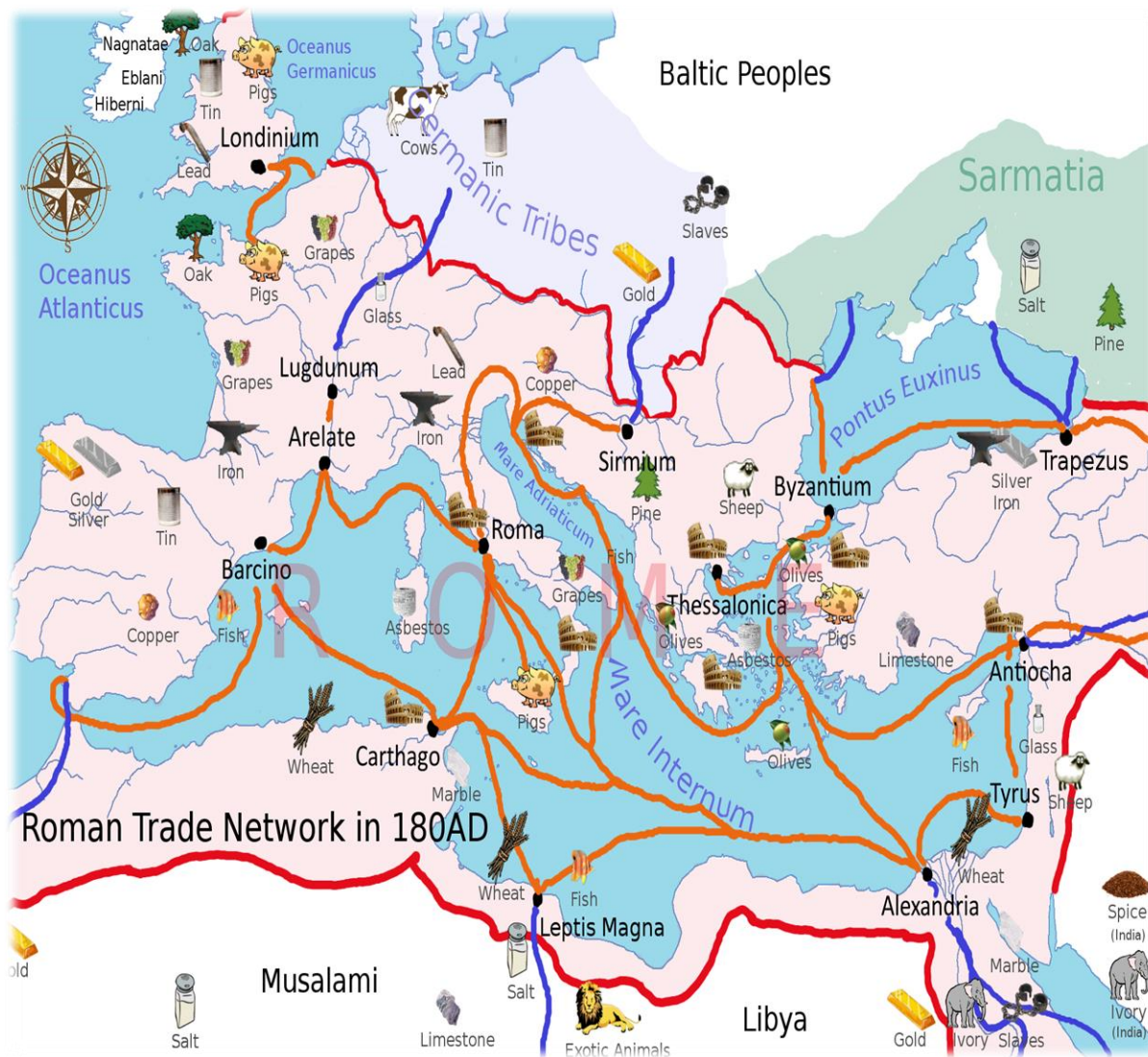
n. 800 eaa. – 500 jaa.



Rooma n. 753 eaa.–476 jaa.

Menestyskausi n. 60 eaa.–120 jaa.

Kreikka n. 800–30 eaa.
Klassinen kausi 480–330 eaa.



Missä?

**Ydinalueet: Kreikka,
Italia, Egeanmeri,
Adrianmeri**

**Talousalueena koko
Välimeri**

**Kauppayhteyksiä ja
kulttuuri-vaikutteita
Keski-Eurooppaan ja
Lähi-itään**



Kreikka

Kreikan geografiaa



Antiikin Kreikka

Kaupunkivaltio, *polis*

Mikä?

- Arkaaisen (800-480 eaa.) ja klassisen (480-330 eaa.) kauden Kreikka jakautui kaupunkivaltioihin
- Polikseen kuului
 - Kaupunki
 - Ympäröivä maaseutu
 - Siirtokuntia (=kolonioita), jotka vähitellen itsenäistyivät
- Keskinäisiä liittoja ja vihollisuuksia
- Polisten välinen kilpailu edesauttoi kulttuurin kehitystä

400-luvun eaa. Ateena

tori, agora

linnavuori,
akropolis

muurit

**SPARTA EI
TARVITSE
MUUREJA!**



Kymmeniä poliksia. Merkittävimpiä Sparta, Korintti, Ateena



Siirtokunnista itsenäisiksi kaupunkivaltioiksi kehittyivät mm.
Neapolis ja Syrakusa

Tehtävä: Selvitä kartan avulla (ja oppikirjan tietojen)

- Mikä oli antiikin Kreikan talouden perusta?**
- Miten luonnonolosuhteet vaikuttivat Kreikan talouteen?**



Kreikkalaisten siirtolaisuus: 750-500 eaa.



Miksi kreikkalaiset perustivat siirtokuntia Välimeren ja Mustanmeren alueille?

- **Väestönkasvu aiheutti tarpeen saada lisää viljelysmaata.**
- **Kaupunkivalttioiden sisäiset levottomuudet ajoivat ihmisiä siirtolaisiksi.**
 - Poliittinen pakolaisuus
- **Siirtokunnista saatiin tuotteita, joita Kreikassa sijaitseva emäkaupunki tarvitsi.**
- **Siirtokunnista saattoi olla myös poliittista hyötyä.**

Kreikka

Kreikka

a) Talouden perustana
Välimeri (kalastus ja
kauppa), **kaivokset**
(Ateena) **sekä orjuus**

Kreikka

b) maaperän kuluminen
→ **siirtyminen viinin ja
oliiviöljyn tuotantoon**
→ **siirtokuntien
perustaminen**

Kreikka vaurastuu

Siirtokunnat

- **hyville viljelyalueille**
- **viljan tuotanto**

raaka-aineet,
vilja

jalostetut tuotteet



Pireus
(satama)



Ateena

Maaseutu

Laurion
(hopeakaivos)

Attika (Ateenaa ympäröivä maakunta)

Kreikka

1. Ensimmäinen ”eurooppalainen” korkeakulttuuri
2. Kaupunkivaltiot (esim. Ateena, Sparta)
3. Merenkulkutaito
4. Yhteinen kieli, uskonto, historia, urheilu ja vihollinen (Persia).
5. Useita hallintomuotoja, esim. demokratia
6. Tieteen ja taiteen kehitys

KREIKKA

**puhetaidon eli
retoriikan opetus**

olympialaiset

**järkiperäinen
ajattelu ja filosofia**

taideihanteet

teatteri

demokratia

**MITÄ
OLEMME
PERINEET
ANTIIKISTA?**



France

Italy

Spain

Mediterranean Sea

ARKAAISEN ITALIAN ASUKKAAT

- Pysyvä asutus 1300-l eaa.
- **Keltit** Galliasta
- **Kreikkalaiset** siirtokunnat etelässä
- **Latinalaisia** heimoja keskiosissa
- **Etruskit** Rooman pohjoispuolella



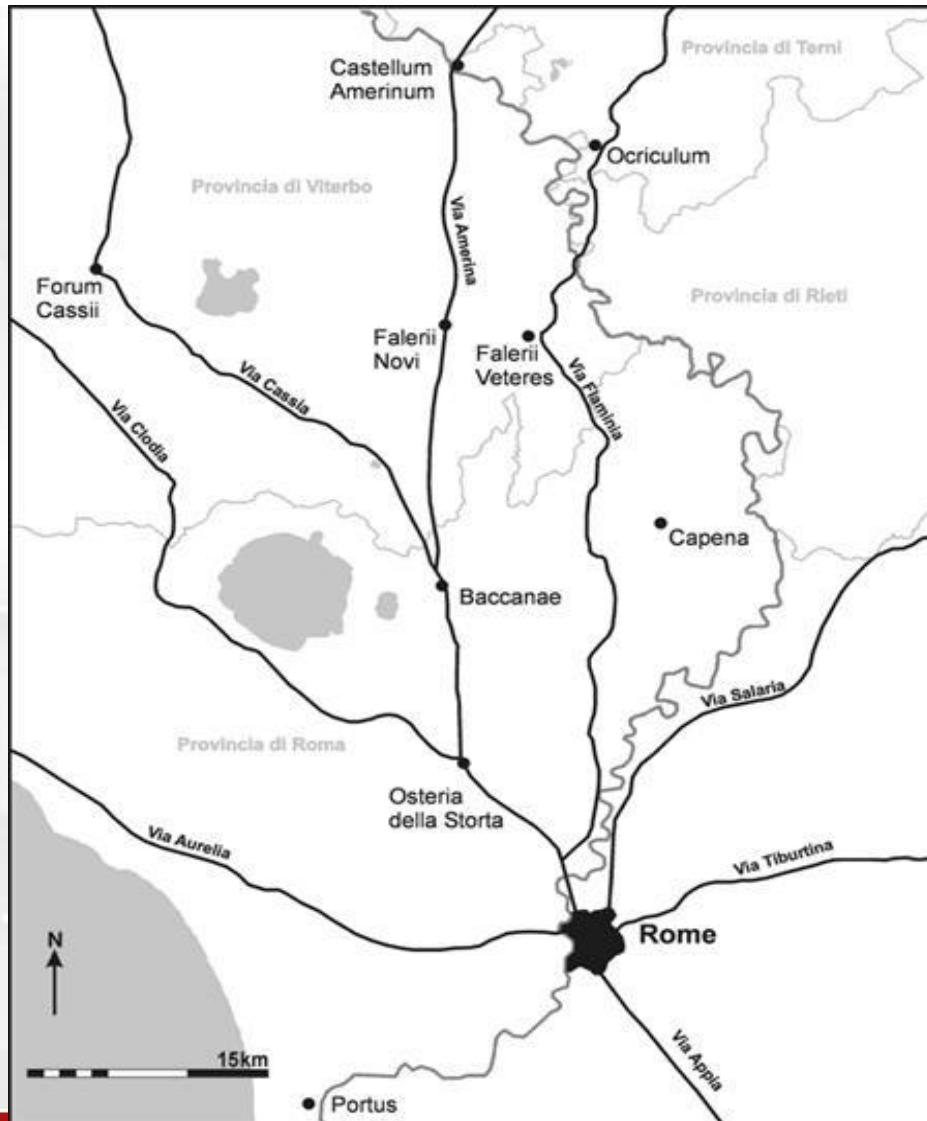
Tasavallan perustaminen

- Kaupungin perustaminen 753 eaa.
 - Strateginen sijainti – tiet, joki, saari
 - Etruskikuninkaat karkotetaan 509 eaa.
 - Yhteiskuntaluokat syntyvät
 - Yhteiskuntaryhmille poliittiset oikeudet
- Patriisit ja plebeijit



Romulus ja Remus -myytti

Kauppataiden risteys – Tiber-saari



Etruskit, keltit
latinalaiset heimot,
kreikkalaiset
siirtokunnat

“Divide et impera”

1. Italian niemi-
maan valloitus
v. 265 eaa. mennessä

2. Puunilaissodat
264-146 eaa.

Sisilia, Korsika,
Sardinia, Hispania

→ Välimeren länsiosan
hallinta Roomalle

3. Hellenistisen
maailman valloi-
tus 133 eaa.

Kreikka 146
Vähä-Aasia 133

→ Välimeren itäosan
hallinta Roomalle

III. ROOMAN LAAJENEMINEN

Britannia

5. v. 117 mennessä
Rooma oli
laajimmillaan



4. v. 14 men-
nessä

Syyria, Gallia, Egypti,
Pohjois-Afrikka

Pax Romana ← "Mare nostrum" ←

ROOMA LAAJENEE SUURVALLAKSI



Rooman nousu maailmanvallaksi

- roomalaiset hyveet - kuri ja sotilaalliset arvot
- tehokas armeija – legioonat
- heikot naapurit
- kilpailu Välimeren kaupan hallinnasta
- "divide et impera" -politiikka
- keskushallinto, tieverkko, rahatalous
- orjatalous
- insinööritaito
- kopiointi ja soveltaminen (=kansainvälisyys)
- väestön kasvupaine
- viljelysmaan tarve
- **Pax Romana**



Rooman valtakunta

noin 450 eKr.

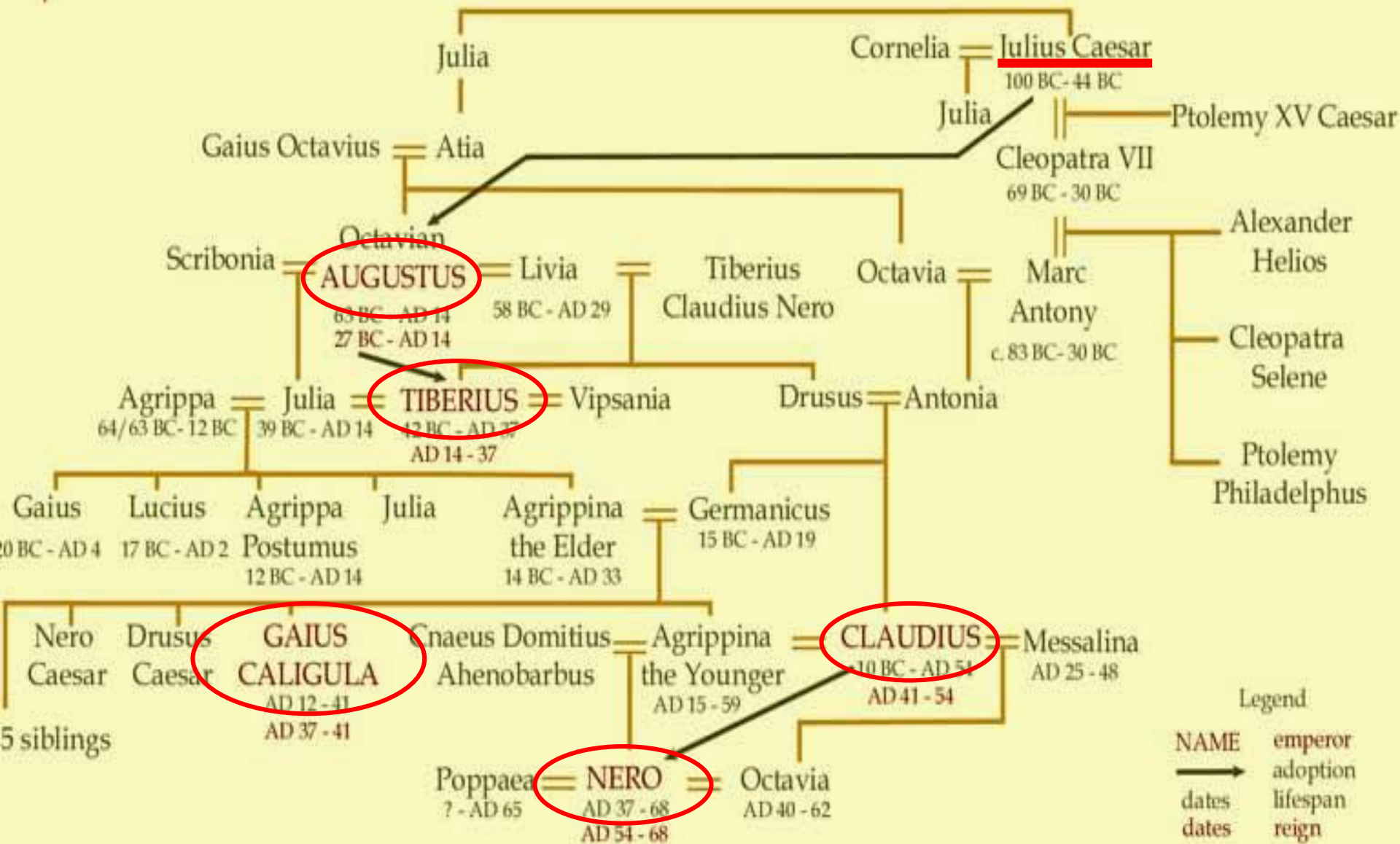
- Suppea kaupunkivaltio
- Kansallinen yhtenäisyys
- Yleinen asevelvollisuus
- Tasavalta
- Väestö vähäinen
- Vähän orjia
- Suppea talonpoikaisyhteiskunta
- Etruskivaikutus kulttuuriin voimakas

noin 100 jKr.

- Imperium ja luonnolliset rajat
- Kosmopoliittinen
- Palkkajoukkoja
- Keisarikunta
- Väkiluku kasvanut (n. 80 milj.)
- Orjia paljon
- Yhtenäinen suuri talousalue, kaupungit selkärangana
- Vaikutteita idästä



The Dynasty of Augustus



Tiberius

Keisarina 14 - 37

- peri vallan isäpuoleltaan Augustukselta – Livian poika ensimmäisestä avioliitosta
- hylkäsi Vipsanian, nai Augustuksen tyttären Julian
- puhevikainen, synkkä luonto
- pyrki aluksi hallitsemaan Augustuksen antaman esikuvan mukaisesti, maltillisesti ja senaattia kunnioittaen
- erakoitui Caprille
- sairastui, autettiin ”kuolemaan”

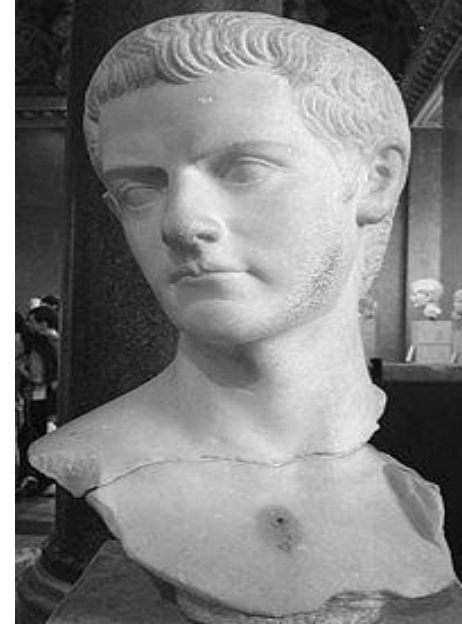




Caligula (caligae)

Rooman keisari vuosina 37–41

- **Äiti Vipsania Agrippina, isä Germanicus**
- **Caligula peri vallan keisarin pojanpojan kanssa, tappoi tämän**
- **Kansa piti, senaatti vihasi**
- **Ylimielinen, välinpitämätön, halusi alistaa ja nöyryyttää**
- **Halusi jumalaksi**
- **Ui rahassa**
- **Suhde sisarensa Drusillaan**
- **Nimitti hevosensa senaattoriksi**
- **Tuhlasi ja verotti → Murhattiin**



Claudius

Keisarina 41-54

- Neljäs Rooman keisari vuosina
- Löydettiin verhojen takaa
- Arka hissukka, änkytti
- Älykäs ja kyvykäs keisari
- Hyvä tuomari, julma
- Useita puolisoita
- 50-vuotiaana nai 18-v. Messalinan (serkun tytär)
- Nai veljentyttären Julia Agrippinan
- Kuoli myrkyllisiin sieniin



Nero (Nero Claudius Caesar Augustus Germanicus)

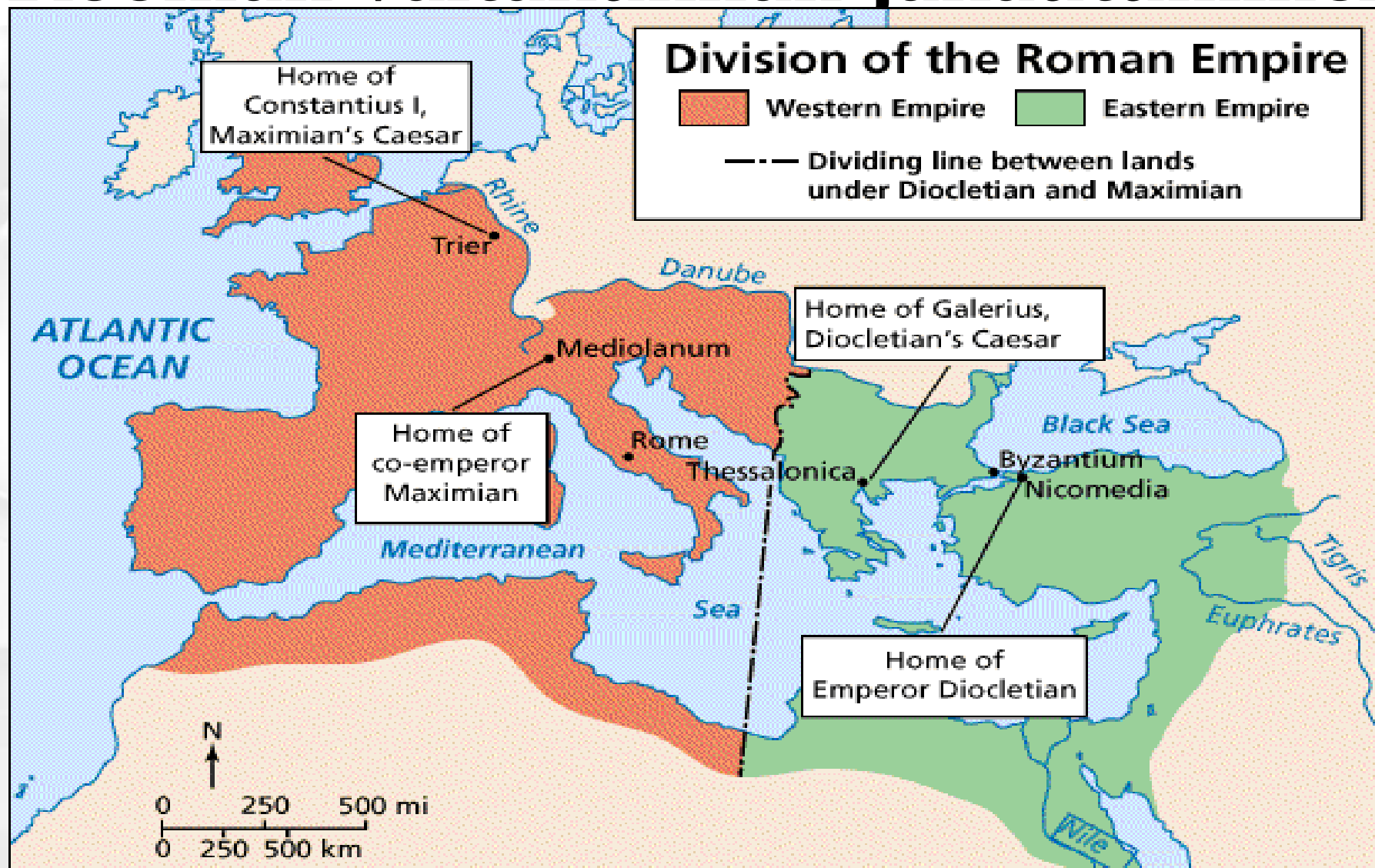
Keisarina 54-68

- **Agrippinan poika**
- **Taiteilija; runoili, soitti, näytteli**
- **Inhosi kristittyjä, vainot**
- **Rooman palo**
- **Tuhlasi ja irstaili, paheellinen**
- **Raiskasi Vestan neitsyen**
- **Tapatti vaimonsa Octavian**
- **Potkaisi kuoliaaksi raskaana olevan toisen vaimonsa Poppaeen**
- **Ihastui Sporus-nimiseen poikaan**
- **Laiminlöi senaatin ja armeijan**
- **Teki itsemurhan**





Rooman valtakunnan jakautuminen



KREIKKA

**puhetaidon eli
retoriikan opetus**

olympialaiset

**järkiperäinen
ajattelu ja filosofia**

taideihanteet

teatteri

demokratia

**MITÄ
OLEMME
PERINEET
ANTIIKISTA?**

**kielet: kreikka
ja latina**

ROOMA

kristinusko

**Juliaaninen
kalenteri esim.
nimet Julius → July,
Augustus → August**

oikeusjärjestelmä

**roomalaiset
numerot**

taito hallita

käytännöllisyys

ROOMA

- yhtenäinen imperiumi
- (tasavalta-keisarivalta)
- sotilaalliset valloitukset
- tieverkosto

Yhtäläisyyksiä ja eroja

KREIKKA

- kaupunkivaltiot
- (aristokratia – demokratia)
- siirtolaisuus ja kauppa

YHTEISTÄ

- Välimeri
- orjatalous

Välimeri antiikin aikana

Rooma

- yhtenäinen imperiumi
- (tasavalta-keisarivalta)
- sotilaallinen valloitus
- tunnettu maailma (Välimeri keskuksena)
- orjatalous

Kreikka (kukoistuskausi 400 eaa.)

- kaupunkivaltiot
- (aristokratia – demokratia)
- valtaa kaupan kautta
- Välimeri
- orjatalous

